EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 11.12.2025
COM(2025) 781 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

eelarvelistest tagatistest ja finantsabist tulenevate tingimuslike kohustuste ning nende jätkusuutlikkuse kohta

31. detsembri 2024. aasta seisuga

ET

Sisukord

1. Sissejuhatus 2

2. Tingimuslike kohustuste eri allikate analüüs 5

2.1 Eelarvelised tagatised 5

2.2 Eraldistega kaetud laenud ELi mittekuuluvatele riikidele finantsabi andmiseks 8

2.3 Manööverdamisruumiga tagatud laenud 9

2.4 Ülevaade tingimuslikest kohustustest 2024. aasta lõpu seisuga 13

3. ELi tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamine 15

3.1 Hindamisraamistik 15

3.2 Eraldistega kaetud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamine 15

3.3 Manööverdamisruumiga tagatud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamine 21

4. Järeldused 24

5. Lisad 26

Jätkusuutlikkus ja manööverdamisruum seoses omavahendite püsiva ülemmääraga 26

Jätkusuutlikkus ja manööverdamisruum seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ omavahendite ajutise ülemmääraga 27

1. Sissejuhatus

Käesolev aruanne on koostatud kooskõlas finantsmääruse[1] artikli 256 nõuetega ning seda tuleks tõlgendada kooskõlas alljärgnevaga:

- Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne[2];
- ELi 2026. aasta eelarveprojektile lisatud XI töödokument,[3] milles esitatakse üksikasjalik teave ELi eelarveliste tagatiste ja eraldatud finantsabi laenude kohta (aruande artikli 41 lõige 5),[4] ning
- ELi eelarve vahendite tulevase sisse- ja väljavoolu pikaajalise prognoosi (2026–2034) aruanne, milles võetakse arvesse kavandatud eelarvekulusid[5].

Käesoleva aruande esimene eesmärk on anda ülevaade ELi eelarvest kaetavate tingimuslike kohustuste – nii **eraldistega kaetud**[6] kui ka **manööverdamisruumiga tagatud**[7] tingimuslike kohustuste – summast ja struktuurist 31. detsembri 2024. aasta seisuga[8]. Tingimuslikud kohustused on võimalikud finantskohustused, mis tulenevad olemasolevatest siduvatest kohustustest või varasematest lepingulistest sündmustest[9]. See, kas nende tingimuslike kohustuste tulemusena ka tegelikkuses vahendid ELi eelarvest sisse nõutakse ja millises ulatuses seda tehakse, sõltub tulevikusündmustest, mida ei saa kindlalt prognoosida.

2024. aasta lõpus mõjutasid ELi eelarvet **laenudega** seotud tingimuslikud kohustused ligikaudu 300 miljardi euro ulatuses (2023. aasta lõpus 255 miljardit eurot). Sellest 300 miljardist eurost 252 miljardit eurot tulenes liikmesriikidele antud laenudest. Ülejäänud 48 miljardit eurot oli ette nähtud laenudeks ELi mittekuuluvatele riikidele (48 miljardist eurost 42,4 miljardit eurot moodustasid laenud Ukrainale). 42,4 miljardist eurost Ukrainale antud laenudest oli 31,1 miljardit eurot tagatud manööverdamisruumiga. ELi eelarvet mõjutasid ka **eelarveliste tagatistega** seotud tingimuslikud kohustused ligikaudu 110 miljardi euro ulatuses (2023. aasta lõpus 108 miljardit eurot). Need eelarvelised tagatised anti Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud) (ELT L 2024/2509, 26.9.2024).
2 COM(2025) 359, 25.6.2025.
3 COM(2025) 300, 4.6.2025.
4 Finantsmääruse artikli 41 lõike 5 kohane XI töödokument, milles käsitletakse eelarveliste tagatiste rakendamist, ühist eraldisfondi ning eelarvelistest tagatistest ja finantsabist tulenevate tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamist.
5 COM(2024) 573 final, 16.7.2025.
6 Käesolevas dokumendis kasutatakse terminit „eraldised“ finantsmääruse ja eelkõige finantsmääruse artikli 214 tähenduses. Artikli 214 lõikes 2 on sätestatud, et eraldiste määr peab katma eeldatava netokahju ja tagama lisaks piisava ohutusvaru ettenägematu kahju katmiseks. Teistel asjaoludel võidakse terminit „eraldised“ (nt raamatupidamises) kasutada teistsuguses tähenduses.
7 „Manööverdamisruumiga tagatud“ tähendab, et seotud tingimuslike kohustuste tagatiseks on ELi eelarve manööverdamisruum. Praktikas võib tingimuslike kohustuste realiseerumise korral nõuda liikmesriikidelt sisse võimalikke lisasummasid, mis ületavad mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ja ulatuvad selle katmiseks omavahendite ülemmäärani.
8 See tähtpäev on kooskõlas ELi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ja aruande eesmärgiga hinnata ELi eelarvest kaetavate tekkinud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkust. Pärast seda kuupäeva tekkivate tingimuslike kohustuste kohta prognoose ei tehta, sest need sõltuvad vajadustest, turutingimustest ja likviidsuse kättesaadavusest.
9 Tingimuslike kohustuste üks eraldi allikas on õiguslikud riskid. Käesolevas aruandes neid ei käsitleta.

(EFSI),[10] InvestEU,[11] EIP välislaenude andmise volituse,[12] Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD),[13] EFSD+[14] ja Ukraina investeerimisraamistiku raames, mis on Ukraina rahastu määruse alusel loodud eelarveline tagatis Ukrainasse tehtavate investeeringute toetamiseks[15].

Tingimuslike kohustuste kogusumma, mis koosneb nii eelarvelistest tagatistest kui ka laenudest, suurenes 2024. aastal 410 miljardi euroni (2023. aastal 363 miljardit eurot), mis tähendab 13 % kasvu. See kasvumäär on üldjoontes kooskõlas 2023. aastal täheldatud kasvumääraga (+16 %) ja väiksem kui 2022. aastal täheldatud kasvumäär (40 %). Peamiselt tuleneb kõnealune kasv liikmesriikidele antud taaste- ja vastupidavusrahastu[16] laenude täiendavatest väljamaksetest ning Ukraina rahastu raames Ukrainale antavast finantsabist.

Teiseks esitatakse käesolevas aruandes ka hinnang tingimuslike kohustuste pikaajalisele jätkusuutlikkusele, lähtudes kvalitatiivsetest ja kvantitatiivsetest teguritest, sealhulgas stressitestidest. Jätkusuutlikkuse hindamine põhineb tingimuslike kohustuste võrdlemisel järgmisega:

- komisjoni poolt eraldistega **kaetud tingimuslike kohustuste** tarbeks (st eelarvelistest tagatistest ja ELi mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tulenevad kohustused) loodud ühise eraldisfondi[17] asjaomastes osades hoitavate olemasolevate eraldiste turuväärtus;
- omavahendite ülemmäära piirmäärad ja **manööverdamisruumiga tagatud tingimuslike kohustuste** jaoks ette nähtud manööverdamisruum.

Jätkusuutlikkuse kohta 2024. aasta lõpu seisuga tehtud analüüsi peamine järeldus on see, et ELi eelarves on piisavalt vahendeid, et tulla toime 31. detsembri 2024. aasta seisuga tekkinud tingimuslike kohustuste võimaliku realiseerumisega. Sellel järeldusel on kolm peamist põhjust, mis on esitatud alljärgnevates loetelupunktides.

- Eelarvelistest tagatistest ja ELi mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tulenevate tingimuslike kohustuste puhul on 2024. aasta lõpu seisuga olemasolevad eraldised asjaomastest õigusraamistikest tulenevaid vajadusi arvesse võttes piisavad[18].
- ELi finantssuutlikkus 2026. ja 2027. aasta kehtiva õigusraamistiku (st omavahendite otsus[19] ja 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku määrus[20]) alusel ning

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2015. aasta määrus (EL) 2015/1017, mis käsitleb Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, Euroopa investeerimisnõustamise keskust ja Euroopa investeerimisprojektide portaali ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1291/2013 ja (EL) nr 1316/2013 (ELT L 169, 1.7.2015, lk 1).

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

12 Ülevaade asjaomastest seadusandlikest aktidest ning vastavatest komisjoni ja Euroopa Investeerimispanga vahelistest tagatislepingutest on kättesaadav dokumendi „Euroopa Liidu 2021. aasta üldeelarve lõplik vastuvõtmine (EL, Euratom) 2021/417“ III eelarvejao „Komisjon“ kulude eelarvestuse punkti 14 20 03 02 „Välistegevuse tagatis naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendile, Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahendile, ühinemiseelse abi rahastamisvahendile ja makromajanduslikule finantsabile“ juures esitatud märkuste all (ELT L 93, 17.3.2021, lk 959).

13 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. septembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1601, millega luuakse Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD), EFSD tagatis ja EFSD tagatisfond (ELT L 249, 27.9.2017, lk 1).

14 EFSD+ loodi naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa“ käsitleva määrusega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu.

16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

17 Vt täpsemalt komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühise eraldisfondi kohta 2024. aastal (COM(2025) 400 final, 6.6.2025) ja lisatud komisjoni talituste töödokument (SWD(2025) 100 final, 6.6.2025).

18 Vt artikli 41 lõike 5 kohase aruande 3. jagu.

19 Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

20 Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11).

alates 2028. aastast kavandatava uue omavahendite otsuse ja mitmeaastase finantsraamistiku määruse 2028–2034[21] alusel on piisav, et katta kõik manööverdamisruumiga tagatud tingimuslikud kohustused, mis tulenevad i) taaste- ja vastupidavusrahastu, TERA ja liikmesriikidele antud muude laenude, ii) Ukraina makromajandusliku finantsabi+ (MFA+) vahendi ja iii) Ukraina rahastu raames emiteeritud võlast, isegi äärmiselt ebasoodsates tingimustes. Teisisõnu on manööverdamisruum piisav, et tagada ELi finantssüsteemi usaldusväärsus ja krediidivõimelisus ka äärmiselt negatiivse stsenaariumi korral, milles on kombineeritud kahjulik mõju majandustingimustele, tuludele ja kuludele[22].

Tingimuslikest kohustustest tulenevaid riske juhitakse ja jälgitakse komisjoniülese üldise raamistiku abil; see raamistik sisaldab laiaulatuslikke kaitse- ja muid meetmeid, mida komisjon saab kasutada, et kaitsta ELi eelarvet tingimuslikest kohustustest tuleneva võimaliku kahju eest[23]. Selles raamistikus on keskne roll olnud tingimuslike kohustuste juhtkomiteel[24]. Seda raamistikku tugevdati 2025. aasta alguses komisjoni otsusega (EL, Euratom) 2025/369,[25] millega laiendati riskijuhi rolli. Finantstehingute eest vastutavatest komisjoni peadirektoraatidest sõltumatult tegutsedes täidab riskijuht kriitilise tähtsusega ja sihtotstarbelist finantsriskide järelevalve funktsiooni kõigi finantstehingute suhtes, nimelt:

– laenuvõtmine, võlg ja sellega seotud likviidsuse juhtimine;

– laenuandmistehingud ja eelarvelised tagatised;

– varade valitsemine, sealhulgas ühise eraldisfondi selliste eraldiste haldamine, mis kujutavad endast ELi eelarveliste tagatiste realiseerimiseks eraldatud reserve[26].

Tekstikast 1. Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034

Käesoleva aruande eesmärk on hinnata ELi eelarvest kaetavate tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkust. Kui eraldatud eelarvelisi tagatisi ja laene kontrollitakse ühises eraldisfondis hoitavate eraldiste turuväärtuse suhtes, siis ELi eelarvest kaetavaid manööverdamisruumiga tagatud tingimuslikke kohustusi hinnatakse tulevikku vaadates, võttes osaliselt arvesse mitmeaastase finantsraamistiku maksete prognoositavat arengut ja omavahendite ülemmäära. Seepärast sisaldab hinnang aastateks 2028–2034 kavandatud omavahendite ülemmäära 1,75 % ELi kogurahvatulust ja mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 ettepanekuga seotud prognoositud kulusid, nagu on sätestatud pikaajalises prognoosiaruandes ELi eelarve vahendite tulevase sisse- ja väljavoolu kohta (COM(2025) 573). Sellest tulenev manööverdamisruumi prognoos on võrdlusalus, mille põhjal hinnatakse 2024. aasta lõpus eelarvest kaetavaid tingimuslikke kohustusi.

Komisjon esitas oma ettepaneku järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta 16. juulil 2025. Ettepanek hõlmab rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja ELi eelarvest tagatud laenude suuremat kasutamist, et: i) suurendada võimendavat mõju; ii) anda ELi eelarvele

21 Ettepanek: nõukogu määrus, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2028–2034 (COM(2025) 571 final); ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus (EL, Euratom) 2020/2053 (COM(2025) 574 final).

22 Kui 2028.–2034. aasta seadusandlike ettepanekute suhtes kokkuleppele ei jõuta, kohaldatakse jätkuvalt praegust omavahendite ülemmäära 1,4 % ELi kogurahvatulust ning kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikega 4 „kehtivad eelmise finantsraamistiku viimase aasta piirmäärad ja muud sätted“. Sellise stsenaariumi korral tagatakse omavahendite püsiva ülemmäära piiresse jääva manööverdamisruumi jätkusuutlikkus, kuigi valdkondlike kulutuste tegemise suutlikkus on kavandatust väiksem ja praeguses mitmeaastases finantsraamistikus kavandatust väiksem, võttes arvesse taasterahastu tagasimakseid.

23 Vt komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja tingimuslike kohustuste kohta seisuga 31. detsember 2020 (COM(2021) 676 final, 5. november 2021), punktid 3.2 ja 4.2.

24 Tingimuslike kohustuste juhtkomitee tuli 2024. aastal kokku viis korda.

25 Komisjoni 21. veebruari 2025. aasta otsus (EL, Euratom) 2025/369, millega määratakse kindlaks riskijuhi ülesanded liidu finantstehingutest tulenevate finantsriskide üle järelevalve teostamisel (ELT L, 2025/369, 25.2.2025).

26 Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühise eraldisfondi kohta aastal 2024, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0400.

suurem roll erainvesteeringutega seotud riskide vähendamisel ning iii) võimaldada institutsionaalsetele investoritele rahastamist.

Eelarveliste tagatiste ja rahastamisvahendite osas sisaldab ettepanek üht ELi eelarvelist tagatist sisepoliitika jaoks, mis on sätestatud Euroopa Konkurentsivõime Fondi alusaktis, ja üht välispoliitika jaoks (koos vaheülemmääraga Ukraina jaoks), mis on sätestatud instrumendi „Globaalne Euroopa“ alusaktis. Muude sise- ja välispoliitika programmide puhul võib kasutada ka Euroopa Konkurentsivõime Fondis ja instrumendis „Globaalne Euroopa“ ette nähtud tagatisi.

Euroopa Konkurentsivõime Fondile ja instrumendile „Globaalne Euroopa“ on eraldatud eelarvelise tagatise maksimumsumma vastavalt 70 miljardit eurot ja 143 miljardit eurot (viimane hõlmab 48 miljardit eurot Ukraina eelarvelisi tagatisi, mida rahastatakse Ukraina reservist). Eri programmid võivad järk-järgult kasutada kogu suutlikkust. Instrumendi „Globaalne Euroopa“ maksimumsumma hõlmab ka ELi mittekuuluvatele riikidele antavaid laene (nt makromajanduslik finantsabi, poliitikapõhised laenud ja Euratom).

Komisjoni pikaajalise eelarve ettepanek hõlmab ka liikmesriikidele ja Ukrainale antavate laenude, mis on tagatud ELi eelarve manööverdamisruumiga, edasist kasutamist.

Ukraina puhul rakendatakse kavandatavat 100 miljardi euro suurust Ukraina reservi laenude ja toetustena, kusjuures laene rahastatakse laenudest ja tagatakse manööverdamisruumist, nagu Ukraina rahastu puhul. Laenude ja toetuste tegelik jaotus otsustatakse vastavalt vajadusele.

Komisjon teeb ka ettepaneku kasutada riiklike ja piirkondlike partnerluste kavade programmi „Euroopa katalüsaator“ raames rohkem liikmesriikidele antavaid laene. „Euroopa katalüsaator“ annaks kuni 150 miljardi euro ulatuses laene, mida rahastatakse laenudest ja tagatakse manööverdamisruumist, et toetada reforme ja investeeringuid.

Lisaks on komisjon teinud ettepaneku uue erakorralise ja ajutise mehhanismi kohta, et reageerida ELi või selle liikmesriike mõjutavate tõsiste kriiside, tõsiste raskuste või tõsiste raskuste ohu tagajärgedele. Selle vahendiga antakse liikmesriikidele laene, mis on tagatud ELi laenudega, üksnes tulevase pikaajalise eelarve perioodiks, kui peaks tekkima tõsine kriis, ning nõukogu otsuse alusel pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist. Laenuvõtmist tagataks omavahendite ülemmäära raames spetsiaalse täiendava osaga, mis võrdub 0,25 %ga ELi kogurahvatulust ja mille ainus eesmärk on mehhanismi käivitamise korral need laenud tagada.

Tulevaste tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkus, mis on seotud nii järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames kavandatud uute vahendite kui ka muude 2025. aastal vastu võetud või rakendatud vahendite (st Ukraina laenukoostöö mehhanism ja Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendist antavad laenud) rakendamisega, sõltub laenutoetuse tegelikust kasutuselevõtust ja seda hinnatakse tulevastes aruannetes. Tõsistele kriisidele reageerimise erakorralise mehhanismi jätkusuutlikkust hinnatakse üksnes juhul, kui selle ülemmäära piires antakse tegelikku finantsabi.

2. Tingimuslike kohustuste eri allikate analüüs

2.1 Eelarvelised tagatised

Tegemist on tagatistega, mida antakse eri rakenduspartneritele EIP välislaenude andmise volituse, EFSI, EFSD, programmi „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistiku[27] volituste raames. Kõigi nende vahendite raames annab EL rakenduspartneritele[28] tagatisi, et katta teatav osa nende

27 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj/eng.

28 2024. aastal andis EL mitmesuguste olemasolevate tagatisprogrammide raames tagatiste vormis eelarvetoetust EIP Grupile ja teistele finantseerimisasutustele (sealhulgas Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangale ning riiklikele tugipankadele).

rahastamis- ja investeerimistehingutest[29] (see tähendab võla- või omakapitalitehingud) tulenevast võimalikust kahjust ja kaasnevatest kuludest.

Kuuel tagatisprogrammil on erinev geograafiline fookus, mis mõjutab nendega kaasnevaid riske. EFSI ja programm „InvestEU" aitavad ületada investeerimislünki Euroopa Liidus. EIP välislaenude andmise volitus, EFSD ja EFSD+ on osa Euroopa Liidu välispoliitikast ning toetavad rahastamist ja investeeringuid ELi mittekuuluvates riikides (EIP välislaenude andmise volituse ja EFSD+ 1. investeerimissuuna raames keskendutakse peamiselt riiklikele vastaspooltele, samal ajal kui EFSD ja EFSD+ avatud struktuur ja 4. investeerimissuund on suunatud peamiselt eratehingutele). Ukraina investeerimisraamistiku eesmärk on toetada Ukraina ametiasutuste, erasektori ettevõtjate, omavalitsuste, riigi omanduses olevate ettevõtete või muude osalejate tehtavaid taaste- ja ülesehitusinvesteeringuid Ukrainas.

Tabel 1. Eelarveliste tagatiste seis 31. detsembri 2024. aasta seisuga (miljonites eurodes) (*)

	Rakenduspartneritega allkirjastatud tagatise ülemmäär	Olemasolev tagatis, mis on seotud tehingutega, mille rakenduspartnerid on lõppsaajatega allkirjastanud	Olemasolev tagatis, mis on seotud rakenduspartnerite allkirjastatud ja lõppsaajatele välja makstud tehingutega
EFSI	25 373	22 998	21 033
EFSD	759	667	521
EIP välislaenude andmise volitus	25 772	25 772	19 184
Programm „InvestEU"	27 042	11 769	3 468
Ukraina investeerimisraamistik	790	172	132
EFSD+	30 173	11 228	1 341
Kokku	**109 909**	**72 606**	**45 678**

(*) Vastaspooltega allkirjastatud tagatis kujutab endast rakenduspartnerile tagatislepingu allkirjastamisel antud tagatise summat. Vastaspoolte allkirjastatud tehingutega seotud tagatise alla kuuluvad tagatise summad kõigist tehingutest, mille kohta vastaspooled on sõlminud lepingud vahendite lõplike saajatega / finantsvahendajatega. Vastaspoolte allkirjastatud tehingutega seotud väljamakstud tagatise alla kuuluvad tehingusummad, mille vastaspool on vahendite lõplikule saajale / finantsvahendajatele välja maksnud.

a) Eelarvelised tagatised investeeringute toetamiseks väljaspool ELi

EIP välislaenude andmise volitus on vanim ELi eelarveline tagatis. See võimaldab Euroopa Investeerimispangal (EIP) teha finantstehinguid riskantsemates keskkondades väljaspool ELi sellistes valdkondades nagu sotsiaal-majandusliku taristu arendamine.

2017. aastal loodi **EFSD** tagatis, et toetada investeeringuid ja parandada juurdepääsu rahastamisele peamiselt Aafrikas ja ELiga piirnevates naaberriikides ning aidata neil riikidel täita ÜRO kestliku arengu eesmärgid.

Nii EIP välislaenude andmise volituse kui ka EFSD kogemustele tuginedes loodi mitmeaastase finantsraamistiku perioodiks 2021–2027 **EFSD+** kui ühtne rahastamispakett, millega pakutakse

29 Mõnel juhul võidakse tagatisega katta ka muid elemente, nt rahastamiskulud ja muud tasud.

rahastamissuutlikkust Sahara-taguses Aafrikas, Aasias ja Vaikse ookeani piirkonnas, Ladina-Ameerikas ja Kariibi piirkonnas ning Euroopa naabruses asuvatele riikidele ja laienemisprotsessis osalevatele riikidele. EFSD+ raames antav toetus on suunatud investeeringutele, mis aitavad kaasa järgmisele: i) sotsiaal-majandusliku ebavõrdsuse vähendamine, ii) kestlik ja kaasav majanduskasv, iii) kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine, iv) keskkonnakaitse ja -juhtimine ning v) töökohtade loomine.

Ukraina investeerimisraamistiku eesmärk on rahastada Ukraina kavas[30] kindlaks määratud prioriteete. Ukraina investeerimisraamistik on osa Ukraina rahastu määrusest ja selle eesmärk on: i) kaasata avaliku ja erasektori investeeringuid Ukraina taastamisse ja ülesehitamisse ning ii) toetada Ukraina liikumist ELiga ühinemise suunas[31].

b) Eelarvelised tagatised investeeringute toetamiseks ELis

2015. aastal käivitati **EFSI**, et lahendada ELis finantskriisi järel tekkinud pikaajaline erainvesteeringute vähesuse probleem. Tegu on EIP Grupile ELi eelarvest antava maksimaalselt 26 miljardi euro suuruse eelarvelise tagatisega, mida täiendab EIP omavahendite eraldis summas 7,5 miljardit eurot.

2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames käivitatud programmi „**InvestEU**“ eesmärk on hoogustada investeeringuid, millega soodustada majanduse taastumist ja keskkonnasäästlikku majanduskasvu ning suurendada vastupanuvõimet ja tööhõivet ELis ajavahemikul 2021–2027. Programmi raames püütakse selle eesmärgi saavutamiseks kaasata rahalisi vahendeid avalikust ja erasektorist, pakkuda pikaajalist rahastamist ja toetust äriühingutele ning projektidele, kus keskendutakse ELi prioriteetidele praeguses keerukas majanduslikus ja sotsiaalses kontekstis.

c) Eelarveliste tagatiste võrdlev analüüs

Kuus eelarveliste tagatiste programmi erinevad mitmes aspektis, sealhulgas on need erinevates rakendusetappides. Kuigi 1977. aastal loodud EIP välislaenude andmise volitus on olnud pikaajaline, lõppesid EFSI ja EFSD asutamisperioodid alles vastavalt 2022. ja 2024. aastal. Samas algas programmi „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistiku investeerimisetapp alles hiljuti. Need eelarveliste tagatiste kuue programmi rakendamise eri etapid on kajastatud eespool esitatud tabelis. EIP välislaenude andmise volituse ja EFSI puhul näitavad arvud, et peaaegu maksimaalne tagatiste summa on antud rakenduspartneritele ja viimased on võtnud kohustuse toetada tehinguid nende kogusummade ulatuses. Seevastu uuemad eelarvelised tagatised, nagu EFSD+, programm „InvestEU“ ja Ukraina investeerimisraamistik, on palju varasemas kasvuetapis.

Uued eelarvelised tagatised, nagu programm „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistik, tuginevad vanemate tagatistega seotud kogemustele ja neil on sarnased omadused. Programmil „InvestEU“, EFSD+-l ja Ukraina investeerimisraamistikul on siiski rohkem rakenduspartnereid (avatud struktuur) ja mitmekesisemad tooted.

30 https://enlargement.ec.europa.eu/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-ukraine-plan_en.

31 https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-endorses-ukraine-plan-paving-way-regular-payments-under-ukraine-facility-2024-04-15_en.

2.2 Eraldistega kaetud laenud ELi mittekuuluvatele riikidele finantsabi andmiseks

Selle rubriigi alla kuuluvad tingimuslikud kohustused tulenevad finantsabist, mis antakse ELi mittekuuluvatele riikidele **makromajandusliku finantsabi programmi**[32] laenude ja **Euratomi** laenude vormis[33]. Makromajandusliku finantsabi+ programmi ja Ukraina rahastu raames Ukrainale antud laenud, mille summa oli 2024. aasta lõpus 31,1 miljardit eurot, on tagatud manööverdamisruumiga ja neid käsitletakse punktis 2.3.

Rahaline toetus ELi mittekuuluvatele riikidele antavate kahepoolsete laenude vormis on antud peamiselt makromajandusliku finantsabi programmi raames, mis on suunatud ELi mittekuuluvatele riikidele, kellel on maksebilansi kriis. 2024. aastal maksti välja uusi makromajandusliku finantsabi laene summas 1,15 miljardit eurot[34].

Lääne-Balkani investeerimisraamistikus kehtestati 2024. aastal kord kuni 4 miljardi euro suuruse laenu andmiseks kuuele kandidaatriigile, kusjuures esimesed osamaksed tehakse 2025. aastal. Moldova jaoks on loodud ka eraldi laenurahastu (1,5 miljardit eurot), mille väljamaksmine peaks algama ka 2025. aastal. Lisaks ELi mittekuuluvatele riikidele antud makromajandusliku finantsabi laenudele on 31. detsembri 2024. aasta seisuga tagasi maksmata veel 300 miljonit eurot Euratomi laene, mis anti Ukraina tuumaenergiaprogrammile.

Tabel 2. ELi mittekuuluvatele riikidele antud laenude tagasimaksmata summad* 31. detsembri 2024. aasta seisuga (miljonites eurodes)

	Tagasimaksmata laenud	Kogunenud intressid	Kokku
Makromajanduslik finantsabi(*)	15 738	118	**15 856**
Euratom	300	1	**301**
Kokku	**16 038**	**119**	**16 157**

(*) Välja arvatud Ukraina makromajandusliku finantsabi+ laenud ja Ukraina rahastu laenud (tagatud manööverdamisruumiga).

ELi mittekuuluvatele riikidele antavaid laene on tavapäraselt rahastatud nn kompensatsioonilaenu tehingute kaudu, mis tähendab, et iga antavat laenu rahastatakse vastava ELi võlakirjaga, mille lõpptähtaeg, intressimäär ja tagasimaksegraafik vastavad täielikult ELi antava laenu omadele. Alates 2023. aasta jaanuarist on ELi võlakirjade üldise laenumeetodina kehtestatud erinevustel põhinev lähenemisviis – ühtne rahastamisviis[35]. Ühtse rahastamisviisi kohaselt kogub komisjon kogu emissioonitulu tsentraliseeritud rahastamisreservi ja jaotab selle seejärel asutusesiseselt eri poliitikaprogrammidele. ELi võlakirjadesse investeerijatel tekib ELi madala krediidiriski positsioon, mitte lõpliku laenu saanud riigi krediidiriski positsioon. ELi jaoks on kohustus tingimuslik, sest laenu

32 Muudele ELi mittekuuluvatele riikidele kui arenguriikidele antava makromajandusliku finantsabi õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikkel 212. Kui kolmas riik vajab kiireloomulist finantsabi, võib õigusliku alusena kasutada ELi toimimise lepingu artiklit 213.

33 Euratomi laenuvahend aitab nii liikmesriikidel kui ka ELi mittekuuluvatel riikidel rahastada investeeringuid tuumaelektrijaamadesse ja tuumkütusetsükliga seotud tööstusrajatistesse. Vt nõukogu 29. märtsi 1977. aasta otsus 77/270/Euratom, millega volitatakse komisjoni väljastama Euratomi laene, et aidata kaasa tuumaelektrijaamade rahastamisele (EÜT L 88, 6.4.1977, lk 9), muudetud ja täiendatud kujul.

34 Need hõlmavad 1 miljardit eurot Egiptusele, 95 miljonit eurot Moldovale ja 50 miljonit eurot Põhja-Makedooniale. Üksikasjalikumad andmed, sealhulgas tasumata summad iga abisaaja kohta, on esitatud komisjoni aruandes Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2024. aastal kolmandatele riikidele antud makromajandusliku finantsabi rakendamise kohta (COM(2025) 330 final, 23.6.2025) ja selle juurde kuuluvas komisjoni talituste töödokumendis (SWD(2025) 166 final, 23.6.2025).

35 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. detsembri 2022. aasta määrus (EL, Euratom) 2022/2434, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2018/1046 seoses mitmekesise rahastamise strateegia kehtestamisega üldise laenumeetodina.

saaval riigil on lepinguline kohustus tagada ELi võlakirjade tagasimaksmiseks vajalik tuluvoog. Kuni laenusaaja ei ole makseviivituses, ei ole ELi võla tasumiseks vaja ELi vahendeid välja maksta.

Selleks et vältida olukorda, kus laenu saanud riik ei maksa saadud laenult intressi või põhisummat tagasi, on ELi eelarves nende laenude jaoks ette nähtud eraldised. Traditsiooniliselt ja kooskõlas kehtivate õigusaktidega hoitakse ELi mittekuuluvatele riikidele antava makromajandusliku finantsabi või Euratomi laenude eraldistena 9 % laenude väärtusest ühise eraldisfondi sihtotstarbelistes osades. Nende laenude eraldistega katmise taset käsitletakse põhjalikumalt punktis 3.2.

Seega tuleb tabelis 3 osutatud tagasimaksesummasid käsitada maksimaalsete mõeldavate summadena, mis võidakse eraldistest aastatel 2025–2030 sisse nõuda.

Tabel 3. ELi mittekuuluvatele riikidele antud tagasimaksmata provisjoneeritud laenude iga-aastane tagasimaksegraafik (põhisumma + intress) 2025.–2030. aastal kehtivate programmide raames (31. detsembri 2024. aasta seisuga) (miljonites eurodes)

Aasta	Euratom	Makromajanduslik finantsabi	Kõik programmid
2025	1	162	**163**
2026	1	410	**411**
2027	51	442	**493**
2028	51	441	**492**
2029	0	1 185	**1 185**
2030	100	308	**408**
Kokku	**204**	**2 948**	**3 152**

2.3 Manööverdamisruumiga tagatud laenud

Selle rubriigi alla kuuluvad tingimuslikud kohustused tulenevad **liikmesriikidele antud laenudest** (st maksebilansi toetamise süsteemi laenud,[36] Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) alusel antud laenud,[37] Euratomi rahastu laenud, TERA laenud[38] ning taaste- ja vastupidavusrahastu laenud investeeringute ja reformide toetamiseks). Lisaks on 2023. ja 2024. aastal **Ukrainale antud laenud** (18 miljardit eurot makromajandusliku finantsabi+ laene Ukrainale ja 13,1 miljardit eurot Ukraina rahastu raames antud laene) tagatud ka omavahendite ülemmäära piiresse jääva eelarvelise manööverdamisruumiga.

Liikmesriikidele antavatest laenudest ja hiljutistest Ukrainale antud laenudest tulenevaid tingimuslikke kohustusi eelnevalt eraldistega ei kaeta. Selle asemel tagatakse neid võimalusega nõuda ELi eelarveraamistiku alusel liikmesriikidelt sisse täiendavaid omavahendeid (omavahendite ülemmäära piires, st kasutades eelarve manööverdamisruumi).

See tähendab, et kui abisaaja ei täida oma kohustusi ELi ees, on ELil õigus viimase abinõuna ja üksnes pärast seda, kui olemasolevas mitmeaastases finantsraamistikus on kõik muud lahenduste

36 Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 332/2002, millega liikmesriikide maksebilansi toetamiseks luuakse keskmise tähtajaga rahalise abi süsteem (EÜT L 53, 23.2.2002, lk 1).

37 Nõukogu 11. mai 2010. aasta määrus (EL) nr 407/2010, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (ELT L 118, 12.5.2010, lk 1). Nõukogu 4. augusti 2015. aasta määrus (EL) 2015/1360, millega muudetakse määrust (EL) nr 407/2010, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (ELT L 210, 7.8.2015, lk 1).

38 Nõukogu 19. mai 2020. aasta määrus (EL) nr 2020/672, millega luuakse COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) (ELT L 159, 20.5.2020, lk 1).

leidmise võimalused ammendatud, nõuda kõnealuse summa katmist liikmesriikidelt. Sellise vahendite sissenõudmise puhul ületataks mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid, kuid peetaks täielikult kinni omavahendite ülemmääradest.

Uuemaid laene (taaste- ja vastupidavusrahastu laenud ning Ukraina rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ ja Ukraina rahastu raames antud laenud) rahastatakse ühtse rahastamisviisi kaudu, mille puhul antakse toetusesaajatele laene pikaks ajaks, tavaliselt pikemaks ajaks, kui põhisummat tagasi ei maksta, millele järgneb pikk periood, mille puhul põhisumma iga-aastane tagasimaksmine on väike[39].

Komisjon haldas 2024. aastal ELi nimel nelja programmi, mille alusel ta andis liikmesriikidele laene. Esimese kolme programmi raames 2024. aastal uusi laene välja ei makstud. Nende nelja programmi üksikasjad on esitatud järgmistes loetelupunktides.

- **Maksebilansi toetamise süsteem** loodi 2002. aastal eesmärgiga aidata euroalasse mittekuuluvaid ELi riike, kellel on või võib tekkida maksebilansi raskusi.
- **Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM)** võeti kasutusele 2010. aastal eesmärgiga anda rahalist toetust liikmesriikidele, kellel on või võib tekkida nende kontrolli alla mittekuuluvate erakorraliste sündmuste tõttu suuri rahalisi raskusi.
- **TERA programmis** lepiti kokku 2020. aasta juunis, et aidata rahastada järsult ja oluliselt suurenenud riiklikke avaliku sektori kulusid seoses liikmesriikide lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete COVID-19 kriisile reageerimiseks võetud meetmetega. Kuna kõnealune erakorraline vahend võeti kasutusele enne omavahendite ülemmäära[40] ja manööverdamisruumi suurendamist 2020. aastal, on kõik liikmesriigid nõustunud andma tagasivõtmatuid, tingimusteta ja nõudmisel realiseeritavaid tagatisi 25 % ulatuses finantsabi maksimumsummast[41]. Iga liikmesriik maksab tagatise kogusummasse vastavalt tema suhtelisele osale ELi kogurahvatulust (ELi 2020. aasta eelarve põhjal).
- **Taaste- ja vastupidavusrahastu** on taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) programmi (2020)[42] keskne sammas ja ajutine rahastamisvahend, millega toetatakse reforme ja investeeringuid liikmesriikides lõppeesmärgiga hõlbustada taastumist COVID-19 pandeemiast, aidates samal ajal kaasa rohe- ja digipöördele. Euroopa Liidu taasterahastu „NextGenerationEU“ raames võtab komisjon laenuks rahalisi vahendeid, mida seejärel kasutatakse taaste- ja vastupidavusrahastust liikmesriikide reformide ja investeeringute rahastamiseks. Rahastamine võib toimuda laenu (tagasimakstava toetuse) või toetuse (tagastamatu toetuse) vormis. Tingimuslikud kohustused tekivad ainult taaste- ja vastupidavusrahastu laenudest (mitte rahastust antavatest toetustest) ja seepärast võetakse käesolevas aruandes arvesse vaid taaste- ja vastupidavusrahastu laene.

2024. aasta lõpuks oli ELi eelarvest kantud tingimuslikke kohustusi kahest Ukrainat toetavast programmist, mis kirjendati manööverdamisruumi arvelt. Esimene neist programmidest on

39 2022. aasta lõpus kehtestati kõigi laenuvõtmistehingute, sealhulgas makromajandusliku finantsabi rakendamise lähtemeetodina hajutatud rahastamise strateegia. See võimaldab täielikult lahti siduda konkreetse laenu väljamakse liikmesriigile või ELi mittekuuluvale riigile konkreetsete ELi võlakirjade emiteerimisest. Taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) raames võtab komisjon tagastamatu toetuse (sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastust antava toetuse) rahastamiseks laenu ka turgudelt. Nende laenutehingute tagasimaksed kaetakse mitmeaastaste finantsraamistike ülemmäärade raames edasiste aastaeelarvete assigneeringutest ja seetõttu ei kujuta need endast ELi jaoks tingimuslikku kohustust. NGEU laenude andmiseks (see tähendab taaste- ja vastupidavusrahastu laenude rahastamiseks) laenude võtmine tekitab aga uusi tingimuslikke kohustusi ja seda on käesolevas aruandes käsitletud.

40 Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL.

41 Lisaks kõigi liikmesriikide antavale tagatisele on TERA määruses ette nähtud mitu kaitsemeedet TERA tingimuslike kohustuste põhjustatava riski leevendamiseks. Nende hulka kuuluvad kolme suurima laenu puhul riskide kontsentreerumise piirmäär 60 % maksimaalsest TERA raames antud summast, maksimaalne iga-aastane riskipositsioon 10 % (s.o igal aastal tähtajani jõudvad maksed ei tohi ületada 10 miljardit eurot) ning komisjoni võimalus võetud laene vajaduse korral pikendada.

42 Nõukogu määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 23).

makromajanduslik finantsabi+, mille tagasimaksmata summad ulatusid 2023. aasta lõpus 18 miljardi euroni ja 2024. aastal uusi täiendavaid laene välja ei makstud. Teine neist programmidest on **Ukraina rahastu** (2024. aasta lõpu seisuga oli tagasi maksmata 13,1 miljardit eurot). Mõlema programmi intressikulusid subsideeritakse kuni 2027. aasta lõpuni, et suurendada nende laenude soodustust erineva korra alusel. Liikmesriigid katavad makromajandusliku finantsabi+ laenude intressikulud sihtotstarbelise välistulu kaudu ELi eelarvest, samal ajal kui ELi eelarvest kaetakse Ukraina rahastu laenude intressikulud.

Tabel 4. Väljamakstud laenud, mis on tagatud ELi eelarve manööverdamisruumiga (31. detsembri 2024. aasta seisuga) (miljonites eurodes)

	Väljamaksmata laenud	Kogunenud intressid	Kokku
Maksebilansi toetamise süsteem	200	1	**201**
EFSM	42 000	380	**42 380**
TERA	98 355	104	**98 459**
Taaste- ja vastupidavusrahastu (laenud)	108 686	1 434	**110 120**
Makromajanduslik finantsabi+	18 000	273	**18 273**
Ukraina rahastu	13 112	205	**13 317**
Kokku	**280 353**	**2 397**	**282 750**

Ajavahemikul 2023. aasta lõpust kuni 2024. aasta lõpuni suurenesid kõige rohkem taaste- ja vastupidavusrahastu laenud, mis suurenesid 79,6 miljardilt eurolt 110,1 miljardile eurole. See tähendab 30,5 miljardi euro suurust kasvu alates 2023. aasta lõpust (+ 38,3 %). Kokkuvõttes suurenes laenujäägi kogusumma 239,7 miljardilt eurolt 2023. aasta lõpus 282,8 miljardi euroni 2024. aasta lõpus, mis tähendab 43,0 miljardi euro suurust kasvu (+ 17,9 %).

Tabelis 5 on esitatud iga-aastaste tagasimaksete kogusumma (põhisumma pluss intress), mille peavad tasuma kõik ELi laenude saajad, kes on saanud laenu seoses järgmisega: i) finantsabi liikmesriikidele ja ii) finantsabi Ukrainale makromajandusliku finantsabi+ ja Ukraina rahastu raames.

Igal vaadeldaval aastal näitavad need summad teoreetilist maksimaalset väljavoolu, mis tuleb katta ELi eelarvest seoses tingimuslike kohustustega, mis tulenevad liikmesriikidele ja Ukrainale 2024. aasta lõpus antud finantsabist.

Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ajal (kuni 2034. aastani) on laenusaajate (st välja arvatud taaste- ja vastupidavusrahastu laenud) põhisumma ja intressi tagasimaksed, mis on seotud püsiva ülemmääraga, keskmiselt 9,2 miljardit eurot aastas. Laenusaajate põhisumma ja intressi tagasimaksed, mis on tagatud taasterahastu „NextGenerationEU“ ülemmääraga (st taaste- ja vastupidavusrahastu laenud), on aastatel 2025–2034 keskmiselt 2,8 miljardit eurot aastas.

Tabel 5. Manööverdamisruumiga tagatud tagasimaksmata laenude (kapital + intress) iga-aastaste tagasimaksete graafik 2025.–2030. aastal kehtivate programmide raames (31. detsembri 2024. aasta seisuga) (miljonites eurodes)

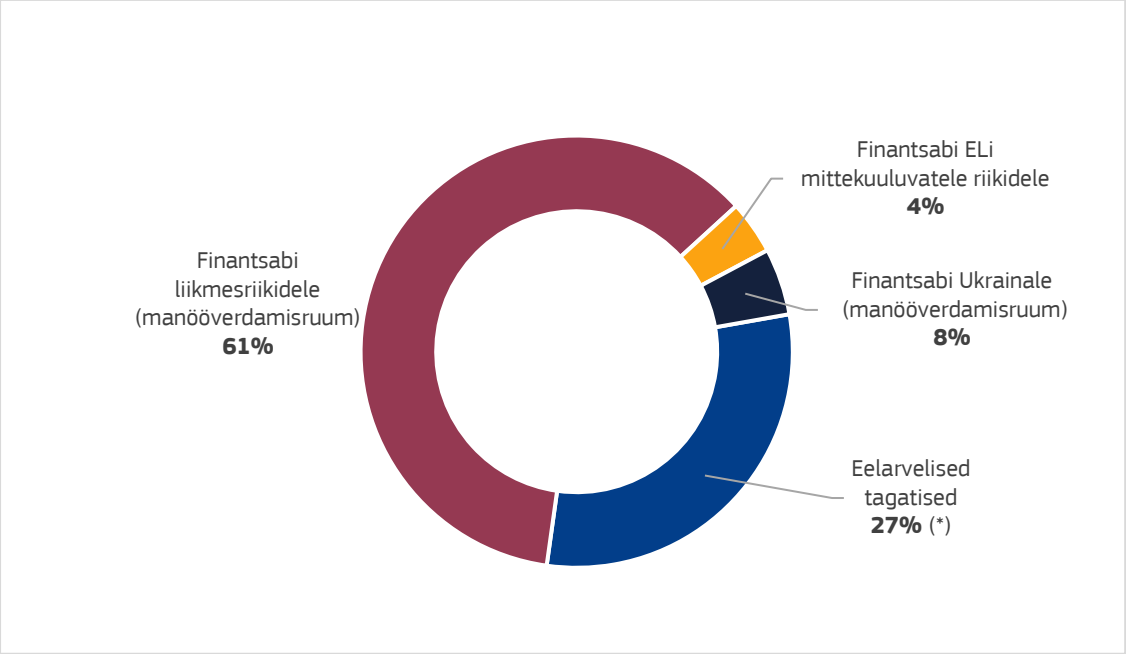
Aasta	Maksebilanss	EFSM	TERA	Taaste- ja vastupidavusrahastu laenud (*)	Makromajanduslik finantsabi+ (**)	Ukraina rahastu (***)	Kõik programmid
2025	206	306	8 217	2 215	570	320	11 834
2026	0	6 913	8 327	2 216	570	391	18 417
2027	0	3 587	327	2 216	570	391	7 091
2028	0	4 612	10 327	2 219	571	392	18 121
2029	0	1 790	8 464	2 218	571	391	13 434
2030	0	371	10 327	2 216	570	391	13 875
Kokku	**206**	**17 579**	**45 989**	**13 300**	**3 423**	**2 277**	**82 772**

(*) Taasterahastu programmi raames antud taaste- ja vastupidavusrahastu laenude intress arvutatakse jooksvalt konkreetse meetodi alusel (vt komisjoni rakendusotsus C(2022) 9701 final, 19.12.2022). Seepärast on nende eespool osutatud laenude aastaintress praegustel rahastamistingimustel põhinev hinnang. (**) Kooskõlas määruse (EL) 2022/2463 artikliga 17 võib EL Ukraina taotluse korral anda igal aastal intressitoetust, et katta makromajandusliku finantsabi+ laenudega seotud intressikulud.
(***) Kooskõlas määruse (EL) 2024/792 artikliga 23 võib Ukraina igal aastal taotleda intressitoetust, et katta Ukraina rahastust antud laenudega seotud intressikulud.

2.4 Ülevaade tingimuslikest kohustustest 2024. aasta lõpu seisuga

2024. aasta lõpus mõjutasid ELi eelarvet tingimuslikud kohustused kogusummas 410 miljardit eurot, mis jagunevad järgmiselt: i) üle **300 miljardi euro** seoses liikmesriikidele ja ELi mittekuuluvatele riikidele antud laenudega ning ii) **110 miljardit eurot** seoses EFSI, InvestEU, EIP välislaenude andmise volituse, EFSD, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistiku kaudu antud tagatistega. Suurim osa ELi eelarve riskipositsioonidest tuleneb liikmesriikidele suunatud laenuprogrammidest.

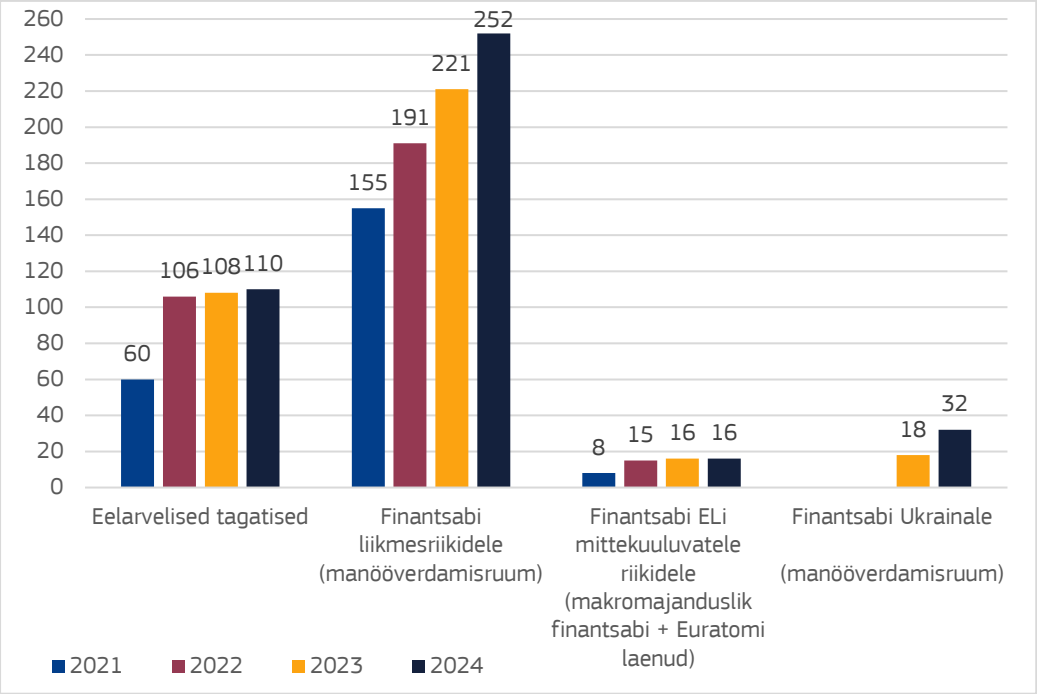
Joonis 1. Tingimuslike kohustuste liigendus allikate kaupa (31. detsembri 2024. aasta seisuga)

(*) Veeru „Rakenduspartneritega allkirjastatud tagatise ülemmäär" kogusumma põhjal (vt tabel 1).

Eelarveliste tagatiste ja finantsabiprogrammide kasvavat tähtsust ELi poliitika rakendamisel võib näha aastate 2021–2024 pidevas kasvutrendis. 2024. aastal registreeritud kasv (+13 % võrreldes eelmise aastaga) on kooskõlas 2022. aasta lõpu ja 2023. aasta lõpu vahelisel ajal registreeritud kasvuga (+16 %). See on võrreldav 2021. aasta lõpu ja 2022. aasta lõpu vahelisel ajal täheldatud märkimisväärse 40 % kasvuga, alustades madalamast baasist.

Joonis 2. Täitmata tingimuslike kohustuste jagunemine allika järgi ajavahemikul 2021–2024 (miljardites eurodes)

Suurem osa 2024. aasta kasvust tuleneb taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtud täiendavatest laenuväljamaksetest ja Ukrainale antud finantsabist. Eelarveliste tagatiste programmidest tulenevad tingimuslikud kohustused jäid 2024. aastal suures osas stabiilseks. Eelarveliste tagatiste programmidest tulenevate kohustuste suurenemine programmi „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistiku rakendusetapi alguse tõttu kompenseeriti peaaegu täielikult EIP välislaenude andmise volituse, EFSI ja EFSD riskipositsioonide vähenemisega, mis tuleneb riskipositsioonide lõpptähtaja saabumisest või nende tühistamisest.

ELi tingimuslikud kohustused on 2025. aastal veelgi suurenenud seoses järgmisega:

i) täiendav toetus ELi mittekuuluvatele riikidele (eelkõige toetus Ukraina rahastu raames ja erakorralise tulu kiirendamise laen makromajandusliku finantsabi raames[43]);

ii) taaste- ja vastupidavusrahastu laenude täiendavad väljamaksed liikmesriikidele;

iii) täiendavad edusammud eelarveliste tagatiste programmide (programm „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistik) rakendamisel ning

iv) hiljuti heaks kiidetud makromajandusliku finantsabi programmide rakendamine Egiptuses[44] ja Jordaanias[45] ning Lääne-Balkani investeerimisraamistiku[46] ja Moldova rahastu[47] rakendamine.

Liikmesriikidele SAFE-rahastamisvahendi raames antavate laenude väljamaksmine algab 2026. aasta alguses[48].

43 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2773, millega luuakse Ukraina laenukoostöö mehhanism ja antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi.

44 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2025. aasta otsus (EL) 2025/1267, mis käsitleb Egiptuse Araabia Vabariigile makromajandusliku finantsabi andmist.

45 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. aprilli 2025. aasta otsus (EL) 2025/793, Jordaania Hašimiidi Kuningriigile makromajandusliku finantsabi andmise kohta.

46 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1449, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu.

47 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. märtsi 2025. aasta määrus (EL) 2025/535, millega luuakse Moldova Vabariigi reformi- ja kasvurahastu.

48 Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“.

3. ELi tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamine

3.1 Hindamisraamistik

Ilma et see piiraks teatavate finantskohustuste eraldamise hindamist kogu nende kehtivusaja jooksul, mida kohustuste tekkimise ajal nõutakse, loetakse finantsmääruse artikli 213 lõike 3 kohaselt „eelarvest rahastatavatest eelarvelistest tagatistest või rahastatavast finantsabist tulenevad tingimuslikud kohustused jätkusuutlikuks, kui nende prognoositav mitmeaastane muutus jääb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 312 lõikes 2 nimetatud määruses, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik, sätestatud piiridesse ja on kooskõlas otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 3 lõikes 1 kindlaks määratud maksete assigneeringute aastase ülemmääraga“. (See tähendab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärad ja omavahendite ülemmäär).

See tähendab, et vahendid, mida EL saab kasutada ühe aasta jooksul praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames, ja omavahendite ülemmäär, peaksid olema piisavad, et rahastada mitmeaastasest finantsraamistikust tulenevaid kulusid ja mis tahes tekkivaid tingimuslikke kohustusi.

Eelkõige tuleb eelarvelistest tagatistest ja ELi mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tulenevate **eraldistega kaetud tingimuslike kohustustega** seotud makseid rahastada kindlaksmääratud eraldistest ja mitmeaastase finantsraamistiku alusel ette nähtud eraldistest ja mis tahes täiendavatest eraldistest. Käesoleva aruande punktis 3.2 on hinnatud seda, kas kasutatavad eraldised on piisavad, et teha eelarvelistest tagatistest ELi mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tulenevad eeldatavad ja ettenägematud maksed seoses kohustustega, mis kehtivad 2024. aasta lõpu seisuga.

Liikmesriikidele ja Ukrainale antavast **manööverdamisruumiga tagatud finantsabist** tulenevate tingimuslike kohustuste realiseerumisega seotud makseid saab rahastada täiendavate omavahendite sissenõudmisega kuni omavahendite otsuses sätestatud ülemmäärani viimase abinõuna pärast muid vahendeid nende maksete katmiseks või nendega seotud kohustuste ajakava muutmiseks. Manööverdamisruum (s.o omavahendite ülemmäära ja ELi eelarve kulude rahastamiseks vajalike omavahendite vahe) näitab ELi finantssuutlikkust katta manööverdamisruumiga tagatud finantsabist tulenevate tingimuslike kohustuste realiseerumisega seotud täiendavat vahendite väljavoolu[49]. 2024. aasta lõpu seisuga olemasolevate, manööverdamisruumiga tagatud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamise tulemused on esitatud allpool punktis 3.3. 2020. aasta omavahendite otsusega suurendatakse ajutiselt omavahendite ülemmäära (2058. aastani lisaks kuni 0,6 % võrra kogurahvatulust), et katta NGEU rakendamisel tekkinud kohustused, sealhulgas manööverdamisruumiga tagatud tingimuslikud kohustused, mis tulenevad taaste- ja vastupidavusrahastu laenudest liikmesriikidele.

3.2 Eraldistega kaetud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamine

a) Kättesaadavad eraldised 2024. aasta lõpu seisuga

Eelarvelistest tagatistest ja ELi mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tulenevate tingimuslike kohustuste eraldistega katmisel ELi eelarves lähtutakse konservatiivsest hinnangust iga rahastamisvahendi kehtivusajal eeldatava kahju kohta, millele lisandub ohutusvaru (et katta ettenägematu kahju). Eraldisi, millega kaitstakse ELi eelarvet eelarvelistest tagatistest ja ELi

49 Nende tingimuslike kohustuste hindamisraamistikku kirjeldati üksikasjalikult käesoleva aruande 2021. aasta väljaandes, st dokumendis COM(2021) 676 final, 5.11.2021.

mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tuleneda võiva kahju eest, hoitakse ühises eraldisfondis.

31. detsembri 2024. aasta seisuga oli ühise eraldisfondi netovara turuväärtus 23,2 miljardit eurot, kusjuures 2023. aasta lõpus oli see 18,8 miljardit eurot[50]. Käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku ülejäänud aastateks eraldab komisjon ühisele eraldisfondile lisavahendeid (eelkõige programmi „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina tagatisega seotud vahendeid), mis kasvatab veelgi ühise eraldisfondi suurust.

Ühisel eraldisfondil on tema varade valitsemise suuniste kohaselt likviidne hajutatud portfell ja investeeritakse peamiselt kõrge reitinguga võlainstrumentidesse, nagu valitsuste, riigiüleste emitentide, riigiasutuste ja äriühingute emiteeritud võlakirjad, eesmärgiga tagada kapitali säilitamine fondi investeerimisperioodi jooksul. Ühise eraldisfondi portfell oli aasta lõpu seisuga hästi hajutatud erinevatesse kõlblikesse fikseeritud tulumääraga varaklassidesse (sealhulgas mõni väike riskipositsioon muus valuutas kui eurodes nomineeritud väärtpaberite, börsil kaubeldavate omakapitalifondide ja raha või raha ekvivalentide suhtes).

Ühine eraldisfond saavutas 2024. aastal +3,57 % aastatulususe, mis ületas portfelli sihttaseme (+3,31 %)[51].

Kuigi ühise eraldisfondi vahendeid hallatakse vastavalt ühtsele investeerimispoliitikale ja kasutades ühist taristut, on eraldised ette nähtud programmile (või liikmesriigile), mis on eelarveeraldiste allikas.

31. detsembri 2024. aasta seisuga koosnes ühine eraldisfond 18 osast (millest 15 toimisid täielikult ja sisaldasid vahendeid), sealhulgas kõigi käimasolevate tagatisprogrammide osad ja välistegevuse tagatisfondi osa (mis katab varasemad EIP välislaenude andmise volituse, Euratomi ja makromajandusliku finantsabi laenud) ning 2020. aasta järgse makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laenude osad. 18 osast 11 olid seotud ELi riskipositsioonidega ja 7 olid programmi „InvestEU“ liikmesriikide osad, mille eraldised kuuluvad panustavatele liikmesriikidele, kes vastutavad ainuisikuliselt nendega seotud tingimuslike kohustuste eest.

Makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laenude eraldised on jaotatud ühise eraldisfondi mitme eri osa vahel:

- varasemad riskipositsioonid (makromajandusliku finantsabi laenud summas 7,3 miljardit eurot ja Euratomi laenud summas 300 miljonit eurot) kuuluvad välistegevuse tagatisfondi osa alla;
- uued makromajandusliku finantsabi laenud (2,7 miljardit eurot), mille kulukohustused võeti pärast 2020. aastat, sealhulgas 2022. aasta 1,2 miljardi euro suurune erakorraline makromajandusliku finantsabi laen Ukrainale, kuuluvad 2020. aasta järgse makromajandusliku finantsabi osasse;
- erakorralised makromajandusliku finantsabi laenud Ukrainale summas 6 miljardit eurot (I ja II erakorraline makromajanduslik finantsabi) on eraldi osas, kuna nende laenude puhul on tagatud täiendav riskide katmine (st Ukrainale antava erakorralise makromajandusliku finantsabi laenupaketi puhul on nõutav 70 % kaetuse määr: 9 % sissemakstud eraldistest ELi eelarvest ja 61 % liikmesriikide sissenõutavatest tagatistest).

50 2024. aastal sai ühine eraldisfond ELi eelarvest või osalevatelt liikmesriikidelt ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riikidelt netomaksetena 3,6 miljardit eurot.

51 Lisateabe saamiseks vt komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühise eraldisfondi kohta aastal 2024.

Tabel 6. Ühise eraldisfondi osad (31. detsembri 2024. aasta seisuga)

Osa	Turuväärtus eurodes
2021. aastal loodud osad	
EFSI	8 880 303 796
Välistegevuse tagatisfond (GFEA)[52]	3 225 691 236
EFSD	761 545 053
Programm „InvestEU“[53]	5 530 142 834
2022. aastal loodud osad	
EFSD+	2 942 175 755
2020. aasta järgne makromajanduslik finantsabi	128 662 218
Erakorraline makromajanduslik finantsabi Ukrainale[54]	240 575 443
2020. aasta järgsed Euratomi laenud	–
EIP välislaenude andmise volituse alusel antavad muudetud otstarbega laenud Ukrainale	–
Programmi „InvestEU“ Rumeenia tagatis	187 974 119
Programmi „InvestEU“ Tšehhi tagatis	44 099 187
Programmi „InvestEU“ Soome tagatis	30 657 774
Programmi „InvestEU“ Kreeka tagatis	252 204 112
Programmi „InvestEU“ segarahastamistoimingud	667 045 123
2023. aastal loodud osad	
Programmi „InvestEU“ Bulgaaria tagatis	79 674 706
Programmi „InvestEU“ Malta tagatis	7 939 418
2024. aastal loodud osad	
Ukraina tagatis	201 878 310
Programmi „InvestEU“ Hispaania tagatis	–
KOKKU	**23 180 569 085**

b) Eelarveliste tagatiste jätkusuutlikkuse hindamine

52 Välistegevuse tagatisfond, millel on eraldised EIP välislaenude andmise volituse, varasema makromajandusliku finantsabi ja Euratomi programmide jaoks.

53 ELi osa.

54 Otsuste (EL) 2022/1201 (erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale) ja (EL) 2022/1628 (millega antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi) alusel.

Nagu on selgitatud punktis 2.1 võib öelda, et ELi eelarvelised tagatised erinevad märkimisväärselt poliitikaeesmärkide, riskijagamisstruktuuride ja aluseks olevate tehingute riskiprofiili poolest. See võib omakorda kaasa tuua eri programmide erineva eraldiste määra kogu kehtivusaja VaR riskiväärtuse[55] alusel, mis tagab võimaliku kahju piisava katmise teataval (eelnevalt kindlaks määratud) usaldatavustasemel. Finantsmääruse artikli 41 lõiget 5 käsitleva viimase aruande raames tehtud analüüsis leiab kinnitust, et ühise eraldisfondi asjaomaste osade jaoks kasutada olevad eraldiste summad on kooskõlas vastavate määruste nõuetega. EFSI ja EFSD programmide puhul tehti kindlaks vahendite ülejääk.

31. detsembri 2024. aasta seisuga olemasolevate andmete põhjal saab seoses kehtivusaja netokahjuga teha sellel kuupäeval kehtinud eelarveliste tagatiste kohta järgmised järeldused.

- **EFSI** on täielikult moodustatud eelarveline tagatis, mille allkirjastamiseks ettenähtud periood lõppes 2022. aasta lõpus. Seetõttu peab komisjon viima läbi finantsmääruse artikli 216 lõikes 4 nõutud ülejäägi/täiendamise hindamise. Komisjon jõudis sel aastal järeldusele, et EFSI rahastamise sihtmäär 35 % on endiselt asjakohane (st riskiväärtuse analüüsil põhinev riskihindamine 95 % usaldatavustasemega näitas, et nõutav eraldiste määr on 34 % (eelmisel aastal 31 %). Praegused eraldised EFSI riskipositsioonide katmiseks (38,7 %) ületavad eraldiste sihtmäära ehk 35 %. Õigusaktides on sätestatud, et seda 853 miljoni euro suurust EFSI eraldiste ülejääki võib kasutada programmi „InvestEU“ raames antava ELi tagatise eraldiste kulude rahastamiseks ja ülejäänud osaga rahastatakse avaliku sektori laenurahastut.
- Alates 2024. aasta lõpust on täielikult moodustatud ka **EFSD**. Riskianalüüs näitab, et praegu on 50 % eraldiste sihtmäär endiselt asjakohane. Asjaomase võrdlusalusega võrreldes[56] on eraldiste ülejääk 321,4 miljonit eurot ja eraldiste sihtmäära põhjal on ülejääk 405 miljonit eurot.
- **Välistegevuse tagatisfondil**, millel on eraldised 2021. aasta eelsete makromajandusliku finantsabi laenude, Euratomi laenu ja EIP välislaenude andmise volituse jaoks, on praegu *de facto* eraldiste määr 9,96 % (võtmata arvesse EIP välislaenude andmise volituse raames Ukrainale antud muudetud otstarbega laene), mis on võrreldav välistegevuse tagatisfondi määruses sätestatud eraldiste sihtmääraga 9 %. EIP välislaenude andmise volituse alusel Ukrainale antud muudetud otstarbega laenude puhul leiab komisjon, et 70 % eraldiste määr on endiselt asjakohane.
- **Programm „InvestEU“**, **EFSD+** ja **Ukraina investeerimisraamistik** on endiselt kasvuetapis, mis tähendab, et alusportfellid ja eraldised ei ole veel täielikult moodustatud. Seetõttu on liiga vara teha järeldusi nende tagatiste eraldiste määrade piisavuse kohta.

c) ELi mittekuuluvatele riikidele antud ja eraldistega kaetud laenude jätkusuutlikkuse hindamine

ELi mittekuuluvatele riikidele antava makromajandusliku finantsabi tagasimaksmata laenude portfelli koosseis hõlmab hajutatud laenusaajate kogumit: i) kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid; ii) Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud riigid ja territooriumid ning iii) muud ELi mittekuuluvad riigid, millel on otsustav roll piirkondlikus stabiilsuses ja mis on ELi jaoks strateegilise tähtsusega ning on poliitiliselt, majanduslikult ja geograafiliselt ELile lähedased.

Allpool kolmes punktis esitatud kaalutlused toetavad makromajandusliku finantsabi laenude üldise 9 % eraldiste määra jätkuvat sobivust:

- makromajandusliku finantsabi saajate majanduslik seisund, võttes arvesse selliseid tegureid nagu SKP elaniku kohta, majanduse suhteline küpsus, lähedus ELi majandusele jne;

55 VaR riskiväärtust võib määratleda kui portfelli kahju taset, mida statistiliselt teatava aja jooksul konkreetsel usaldatavustasemel ei ületata. Liidusiseste programmide (EFSI / programm „InvestEU“) ja välisprogrammide (EFSD, EFSD+) asjaomased usaldatavustasemed on vastavalt 95 % ja 90 % ning nende puhul on arvesse võetud selliseid tegureid nagu erinevad poliitikaeesmärgid ja asjaomased raamistikud.

56 Riskiväärtus 90 % usaldatavustasemega.

- makromajandusliku finantsabi programmide otsene seos olemasoleva IMFi väljamakseprogrammiga ja sellega seotud ettenägematud kulud ning rahuldavad tulemused selle rakendamisel, mis peaks tagama ELi mittekuuluva riigi rahalise elujõulisuse ja seega liidu vahendite võimaliku tagasimaksmise;
- hinnang makromajandusliku finantsabi saajate majanduslikule olukorrale ja hiljutistele makromajanduslikele suundumustele partnerriikides.

Likviidsusriski puhul tuleks meeles pidada ka seda, et makromajandusliku finantsabi laenude, tähtaegade ja toetusesaajate tagasimaksete praegune struktuur on praeguse ja järgnevate mitmeaastaste finantsraamistike lõikes (nagu on esitatud ELi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannetes[57]) hästi jaotunud, vähendades seega ELi eelarve riskipositsiooni ulatust isegi tagasimakse hilinemise või makseviivituse korral. Lisaks toimib ühise eraldisfondi likviidsus puhvrina, mis tagab piisava likviidsuse võimalike finantshäiretega toimetulekuks.

Tekstikast 2. ELi tingimuslikud kohustused, mis tulenevad rahalisest toetusest Ukrainale – peamised suundumused aastatel 2024–2025

Alates Venemaa sissetungist Ukrainasse 2022. aastal on EL andnud Ukrainale järjepidevalt tugevat poliitilist, majanduslikku, sõjalist, rahalist ja humanitaarabi. Kõik Ukrainaga seotud otsesed ja kaudsed finantsriskid olemasolevate programmide raames 30. juuni 2025. aasta seisuga on esitatud tabelis 7.

Peamine vahend Ukrainale rahalise toetuse andmiseks aastatel 2024–2027 on **Ukraina rahastu**, mille kogumaht aastateks 2024–2027 on kuni 50 miljardit eurot[58].

2024. aastal võttis EL kohustuse anda **G7 algatuse „Erakorralise tulu kiirendamise laenud Ukrainale“**[59] raames täiendavat makromajandusliku finantsabi laenu summas 18,1 miljardit eurot. Laen, mis makstakse täielikult välja 2025. aasta jooksul, makstakse tagasi tulust, mis on saadud tõkestatud Venemaa riigivaradest ELis, **Ukraina laenukoostöö mehhanismi**[60] kaudu, mida haldab Euroopa Komisjon. Tõkestatud varadest saadav tulu katab ka nende laenude intressikulud.

Ukraina rahastu laenud (33 miljardit eurot aastateks 2024–2027) ja erakorralise tulu kiirendamise makromajandusliku finantsabi laen (18,1 miljardit eurot aastateks 2024–2027) on väga soodsad, võttes arvesse intressitoetusi ja pikka tagasimakseperioodi, mis on vastavalt 35 aastat ja 45 aastat, sealhulgas kümneaastast ajapikendust. See vähendab Ukraina rahanduse iga-aastast koormust, minimeerides samal ajal riske ELi eelarvele. Ukraina rahastust oli 2025. aasta juuni lõpu seisuga tagasi maksmata laene kogusummas 16,2 miljardit eurot ning erakorralise tulu kiirendamise makromajandusliku finantsabi laenu maksti 2025. aasta esimesel poolel välja 7 miljardit eurot.

Ukrainale alates 2023. aastast antud laenudest tulenevate tingimuslike kohustuste eelarveline kate on antud eelarve manööverdamisruumist (seda käsitletakse järgmises jaos). 2022. aasta

57 https://commission.europa.eu/publications/consolidated-annual-accounts-european-union-financial-year-2024_en.
58 Üksikasjalikum teave on esitatud 2024. aasta aruande tekstikastis 1.
59 2024. aasta juunis ja oktoobris teatas G7 kokkuleppest käivitada algatus „Erakorralise tulu kiirendamise laenud Ukrainale“, millega G7 liikmed leppisid kokku anda Ukrainale kuni 45 miljardit eurot (ligikaudu 50 miljardit USA dollarit) tagastamatu rahalise toetusena Ukraina laenukoostöö mehhanismist. Algatuse rahastamisosa koosneb USA, Ühendkuningriigi, Kanada ja Jaapani individuaalsetest kahepoolsetest laenudest ning Euroopa Liidu erakorralise makromajandusliku finantsabi laenurahastust. Algatus „Erakorralise tulu kiirendamise laenud Ukrainale“ on kavandatud nii, et neid laene saab tagasi maksta ilma Ukraina poole pöördumata, kusjuures Ukraina laenurahastust saadavate laenude teenindamiseks ja tagasimaksmiseks on ette nähtud rahalised vahendid. Euroopa Komisjoni hallatavat Ukraina laenurahastut rahastatakse erakorralisest puhaskasumist, mida väärtpaberite keskdepositooriumid Euroopa Liidus ja (võimalik, et) teistes G7 riikides teenivad Venemaa Keskpanga varadelt ja reservidelt, mis tõkestati rahvusvahelistes kliiringsüsteemides varsti pärast seda, kui Venemaa alustas ebaseaduslikku agressioonisõda.
60 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2773, millega luuakse Ukraina laenukoostöö mehhanism ja antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi.

lõpus Ukrainale antud laenudel (6 miljardit eurot makromajanduslikku 1,59 miljardi euro ulatuses muudetud sihtotstarbega laene EIP välislaenude andmise volituse alusel) on 70 % eelarveline kate[61].

Kooskõlas makromajandusliku finantsabi otsuse (EL) 2022/1628 artikliga 13 vaatas komisjon finantsmääruse artikli 41 lõiget 5 käsitleva aruande raames 2025. aasta juuni lõpus läbi 70 % eraldiste määra piisavuse. Pärast kõnealust läbivaatamist jõudis komisjon järeldusele, et vaatlusalusel perioodil ei olnud piisavalt uusi püsivaid ja sisulisi elemente, mis õigustaksid 70 % eraldiste määra muutmist. Viimased suundumused, sealhulgas IMFi Ukraina laiendatud rahastamisvahendi programmi raames kokku lepitud laiendatud korra kaheksanda läbivaatamise tulemused, kinnitavad, et 70 % eraldiste määr riigi sõjajärgsete riskipositsioonide puhul on endiselt asjakohane[62].

Tabel 7. Ukrainaga seotud otsesed ja kaudsed riskipositsioonid (kapital) olemasolevate programmide alusel (30. juuni 2025. aasta seisuga) (miljonites eurodes)

Otsesed riskipositsioonid	Tagasimaksmata summa	Eelarveline kate
Varasem makromajanduslik finantsabi	3 810	9 %
Varasemad Euratomi laenud	300	9 %
Hädaolukorraga seotud makromajanduslik finantsabi	1 200	9 %
Erakorraline makromajanduslik finantsabi I + II	6 000	9 % (+ 61 % liikmesriikide tagatised)
Makromajanduslik finantsabi+	18 000	Manööverdamisruum
Ukraina rahastu – I sammas	13 200	Manööverdamisruum
Erakorralise tulu kiirendamise makromajandusliku finantsabi laen	7 000	Manööverdamisruum
Kokku	**49 510**	
Kaudsed riskipositsioonid		
EIP välislaenude andmise volituse laenud, mis maksti välja enne veebruari 2022	1 708	9 %
EIP esimene pakett välislaenude andmise volituse raames	668	9 %
EIP teine pakett välislaenude andmise volituse raames	1 338	70 %
EFSD+ IW1	103	70 %
Ukraina tagatis	1 489	70 %
Kokku	**5 306**	

61 EIP välislaenude andmise volituse alusel antud muudetud sihtotstarbega laenud kaetakse sissemakstud eraldistega, mida rahastatakse ELi eelarvest. Erakorralise makromajandusliku finantsabi puhul täiendatakse 9 % sissemakstud eraldiste määra liikmesriikide tagatistega, mis katavad teise järjekoha kahju kuni 61 % ulatuses laenude riskipositsioonidest.

62 Vaata https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2025/06/30/Ukraine-Eighth-Review-Under-the-Extended-Arrangement-Under-the-Extended-Fund-Facility-568152.

3.3 Manööverdamisruumiga tagatud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkuse hindamine

ELi eelarvesuutlikkust tulla toime olukorraga, kus realiseerub manööverdamisruumiga tagatud tingimuslike kohustuste riskipositsioon, hinnatakse eespool punktis 3.1 osutatud raamistiku kohaldamise teel.

Omavahendite püsiva ülemmääraga hõlmatud kohustuste puhul võetakse iga-aastasel hindamisel arvesse 31. detsembri 2024. aasta seisuga tagasimaksmata nõudeid. Nagu on selgitatud tekstikastis 1, hõlmab see tingimuslikke kohustusi, mis on seotud laenuvõtmise ja -andmise hetkeolukorraga järgmiste rahastamisvahendite alusel: Euroopa finantsstabiilsusmehhanism; maksebilansi tasakaalustamise süsteem; TERA programm; makromajanduslik finantsabi+ Ukrainale ja Ukraina rahastu. Uuemaid tingimuslikke kohustusi, näiteks erakorralise tulu kiirendamise makromajandusliku finantsabi laenust ja SAFE-rahastust tulenevaid kohustusi, hinnatakse tulevastes iga-aastastes hindamistes[63].

Taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) kohustuste puhul suurendati 2021.–2027. aasta omavahendite ülemmäära 0,6 % võrra ELi kogurahvatulust üksnes nende emissioonide tagamiseks. Tänu sellele on ELil olemas vahendid, et maksta liikmesriikidele tagasi NGEU raames antud tagastamatu toetuse (taaste- ja vastupidavusrahastu toetused) ja tagasimakstava toetuse (taaste- ja vastupidavusrahastu laenud) rahastamiseks emiteeritud võla intressid ja põhisumma. Kuna intressikulud ja toetuste tagasimaksmine on lisatud tulevasse aastaeelarve kavandamisse, kujutavad ainult taaste- ja vastupidavusrahastu laenud endast tingimuslikke kohustusi eelarve suhtes. Lisaks võetakse konservatiivse lähenemisviisi kohaldamiseks stressitestides arvesse ka aeguvaid võlakirju, mida kavatsetakse pikendada.

Esimene samm on luua keskne stsenaarium (võrdlusalus), mis vastab ELi kulutuste ja finantssuutlikkuse eeldatavale arengule lähiaastatel. Selleks võetakse käesoleva aruande aluseks 2026. aasta avaldatud eelarveprojekt[64] ning ELi eelarve vahendite tulevase sisse- ja väljavoolu pikaajaline prognoos,[65] milles prognoositakse 2021.–2027. aasta mitmeaastasest finantsraamistikust, taasterahastust „NextGenerationEU“ ning järgmisest mitmeaastasest finantsraamistikust ja omavahendite otsusest tulenevaid tulusid ja kulusid vastavalt komisjoni ettepanekule.

Selle keskse stsenaariumi kohaselt on omavahendite püsiv ülemmäär seega 2026. ja 2027. aastal 1,4 % ELi kogurahvatulust ning alates 2028. aastast 1,75 % ELi kogurahvatulust[66]. Taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul eeldatakse keskses stsenaariumis tagasimaksmist alates 2028. aastast kindlaksmääratud 24 miljardi euro suuruses iga-aastases summas kooskõlas komisjoni mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekuga.

Selles stsenaariumis esitatakse manööverdamisruumi baasprognoos, mille alusel hinnatakse 31. detsembri 2024. aasta seisuga tekkinud tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkust vastavalt finantsmääruse artiklile 256. Hilisemaid laenutehinguid käsitletakse tulevastes aastaaruannetes.

Selle lähtestsenaariumi kohaselt ja ilma jooksva 2025. eelarveaastata on olemasolevate ja uute tingimuslike kohustuste katmiseks aastatel 2026–2034 kasutada olev manööverdamisruum keskmiselt ligikaudu **128,5 miljardit eurot** aastas seoses omavahendite püsiva ülemmäära varuga ja ligikaudu **111,4 miljardit eurot** aastas seoses ajutise ülemmääraga 0,6 % ELi kogurahvatulust. Selles lähtestsenaariumis eeldatakse seega, et tingimuslikke kohustusi ei teki.

63 Ettepanek: nõukogu määrus, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2028–2034 (COM(2025) 571 final); ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus (EL, Euratom) 2020/2053 (COM(2025) 574 final).

64 Sealhulgas kirjalik muutmisettepanek 1/2026 (COM(2025) 851).

65 COM(2025) 573 final.

66 Komisjoni ettepanek tulevase omavahendeid käsitleva otsuse kohta sisaldab ka võimalust ajutiselt suurendada omavahendite ülemmäära veel 0,25 % võrra ELi kogurahvatulust, kui aktiveeritakse kriisimehhanism. Kui aga mehhanism ei ole järgmise mitmeaastase finantsraamistiku jooksul aktiveeritud, ei mõjuta see säte käesolevas dokumendis esitatud hinnangut.

Täiendava stressitestiga hinnatakse olemasolevate tingimuslike kohustuste jätkusuutlikkust aastatel 2026–2034 äärmuslike stsenaariumide korral. Ühtse rahastamisviisi puhul kajastatakse eri programmide raames võetud laenudega seotud tingimuslikke kohustusi integreeritud viisil, olenemata sellest, kas need on seotud kuluriskiga (taasterahastu „NextGenerationEU“ toetuste puhul võlakirjade kavandatud pikendamine) või tuluriskiga (taasterahastu „NextGenerationEU“ raames liikmesriikidele või rahastamisvahendi „Makromajanduslik finantsabi+“ ja Ukraina rahastu raames Ukrainale antud laenude puhul võlakirjade kavandatud pikendamine). Seetõttu on tulude ja kulude stressitestimine võrreldes aruande varasemate väljaannetega ühendatud ühiseks testiks. Stressitestimine hõlmab kolme liiki stressiteste, millest igaüks on esitatud järgmistes punktides.

1) **Majanduse stressitest.** Keskse stsenaariumi korral järgib ELi kogurahvatulu tegeliku majanduskasvu ja inflatsiooni prognoose vastavalt komisjoni 2025. aasta kevade majandusprognoosile[67]. Stressitestis on prognoositud nominaalsed kasvumäärad võrdlusalusest ühe protsendipunkti võrra madalamad aruandeperioodi iga aasta kohta[68].

   See vähendab aastatel 2026–2034 omavahendite ülemmäära nominaalväärtust ja seega kasutada olevat manööverdamisruumi keskmiselt **18,6 miljardi** euro võrra aastas omavahendite püsiva ülemmäära piiresse jäävate, eelarves kajastamata summade puhul (manööverdamisruum) ja **6,5 miljardi euro** võrra NGEUga seotud ajutise ülemmäära piiresse jäävate summade puhul.

2) **Eelarve kulude ja tulude poole stressitest.** Selle stsenaariumi alusel prognoositakse, et mitmeaastase finantsraamistiku kulud on teoreetiliselt maksimaalsed (see tähendab mitmeaastase finantsraamistiku maksete ja kõigi üksikute erivahendite, k.a Ukraina reserv, maksimaalsed võimalikud ülemmäärad). Tähtis on rõhutada, et i) see ei kajasta alt üles prognoosi ega ole seotud ELi maksete arengut puudutavate praeguste ootustega ning et ii) komisjon peab tegema eelarve kulupoolel kulude (mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärade piires) iga suurendamisotsuse kohta ettepaneku ning Euroopa Parlament ja nõukogu kui eelarvepädevad institutsioonid peavad selle heaks kiitma.

   Taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamiskulude puhul eeldatakse selles stsenaariumis, et ülekulud võrreldes finantsplaneeringu tehnilise ajakohastamisega 2027. aastal kaetakse 50 % ulatuses muudest eelarvevahenditest ja 50 % ulatuses NGEU rahastamisvahendist.

   Selle äärmusliku stsenaariumi puhul hinnatakse ka seda, kas kasutada olev manööverdamisruum on piisav juhul, kui kõik manööverdamisruumiga tagatud tingimuslikud kohustused realiseeruvad korraga. Praktikas tähendaks see seda, et kõik finantsabiprogrammidest abi saavad riigid (enamasti liikmesriigid) jätavad üheaegselt tagasimaksed õigeks ajaks tegemata. Ühtse rahastamisviisi alusel rahastatavate programmide (nii taasterahastu „NextGenerationEU“ kui ka asjaomaste mitmeaastase finantsraamistiku programmide) puhul lähtutakse käesolevas stressitestis eeldusest, et kõik intressikulud kaetakse eelarvest ja kõik emissioonid, mille lõpptähtaeg saabub vastaval aastal, makstakse tagasi. Selles hüpoteetilises olukorras ei kaaluta seega võla kavandatud pikendamist.

   Pange tähele, et tegemist on äärmiselt ebatõenäolise stsenaariumiga, milles ei arvestata kõiki meetmeid, mida komisjon saab sellise olukorra vältimiseks võtta (näiteks võla tagasimaksegraafiku muutmine ja likviidsuse aktiivne juhtimine).

   Kõnealuse stressitesti kohaselt on manööverdamisruum piisav stsenaariumis, kus kulud ulatuvad teoreetilise maksimumtasemeni ja kõik abisaajad jätavad oma laenu tagasi maksmata. Sellest tulenevalt oleks omavahendite püsiva ülemmäära piiresse jääv

67 Euroopa Komisjon, Euroopa majanduse 2025. aasta kevadprognoos. Institutsiooni töödokument nr 318, mai 2025. „Spring 2025 Economic Forecast:Moderate growth amid global economic uncertainty“ (2025. aasta kevadine majandusprognoos: tagasihoidlik kasv ebakindla maailmamajanduse taustal) – Euroopa Komisjon.

68 See sarnaneb kasvu-/intressimäärade vahe kahjuliku muutuse (*adverse r-g*) stsenaariumi stressitestile, mille komisjon tegi dokumendis „Debt Sustainability Monitor: 2024“ (Võla jätkusuutlikkuse järelevalve: 2024).Euroopa majandusprognoosi käsitlev institutsiooni töödokument nr 306, märts 2025.

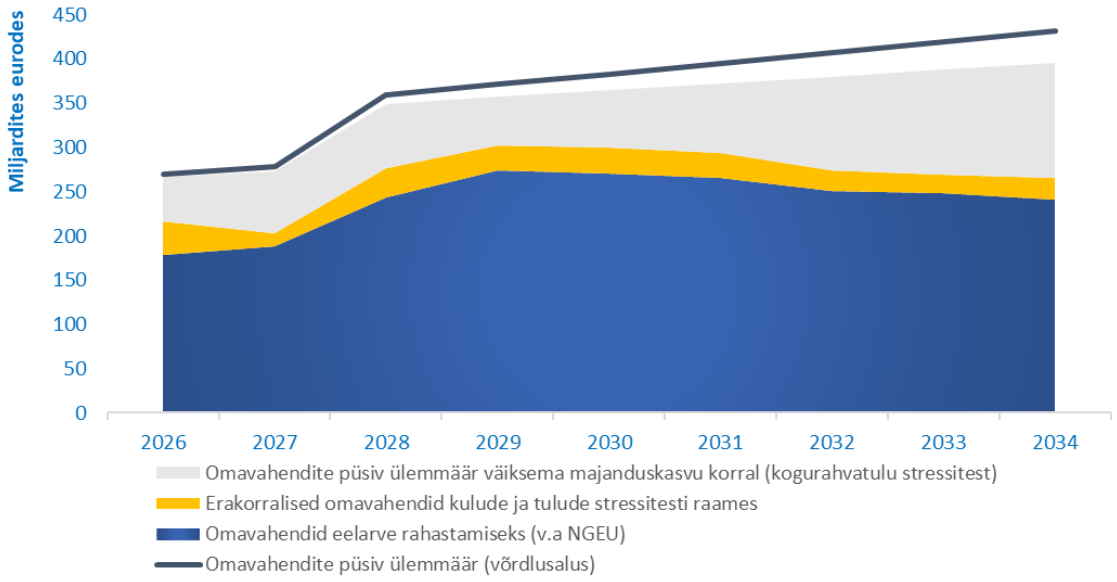
manööverdamisruum aastatel 2026–2034 keskmiselt **101,7 miljardit eurot**, st **26,7 miljardit euro** võrra väiksem kui võrdlusaluses.

Omavahendite ajutise ülemmäära (0,6 % ELi kogurahvatulust) piiresse jääv manööverdamisruum, millega tagatakse NGEU emissioonid, väheneks keskmiselt **43,0 miljardi euro** võrra aastas ning moodustaks ajavahemikul 2026–2034 keskmiselt **68,4 miljardit eurot**.

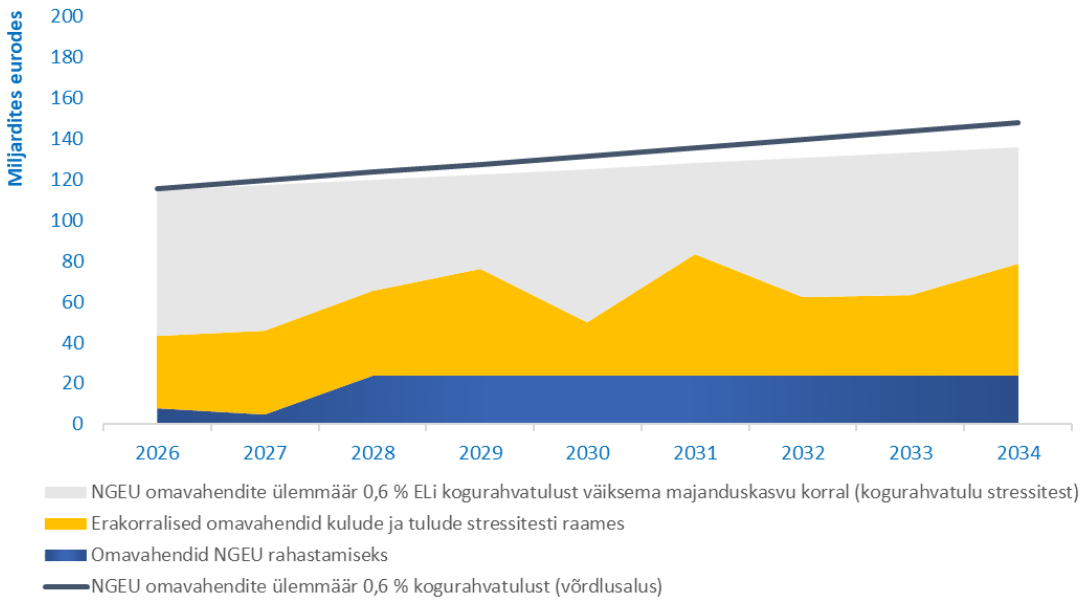
3) **Majandustingimuste, tulude ja kulude kombineeritud stressitest.** See on äärmuslik stsenaarium, milles on ühendatud kahes eespool kirjeldatud testis kirjeldatud ebasoodsad stsenaariumid. Selles stsenaariumis väheneks püsiva ülemmäära piiresse jääv manööverdamisruum ajavahemikul 2026–2034 keskmiselt **83,1 miljardile eurole** ja ajutise ülemmäära puhul **62,0 miljardile eurole**. Need summad tunduvad olevat suureks turvapuhvriks ELi finantssuutlikkusele täita oma kohustusi (mis tulenevad nii NGEU kui ka muudest kui NGEU tehingutest).

Võrdlusaluse ja stressitesti stsenaariumide üksikasjalikud tulemused on esitatud lisas ning võetud kokku joonistel 3 ja 4.

Joonis 3. Omavahendite ülemmäär ja omavahendite vajadused võrdlusaluse ja kombineeritud tundlikkustestide alusel püsiva ülemmäära korral.

Joonis 4. Omavahendite ülemmäär ja omavahendite vajadused taasterahastu „NextGenerationEU“ võrdlusaluse ja kombineeritud tundlikkustestide alusel ajutise ülemmäära korral.

4. Järeldused

2024. aasta lõpus toetati ELi eelarvest 410 miljardi euro ulatuses tingimuslikke kohustusi, mis jagunesid üle **300 miljardi euro** suuruse liikmesriikidele ja ELi mittekuuluvatele riikidele antud laenudest tulenevate tingimusliku kohustuse vahel. Sellest 252 miljardit eurot on seotud laenudega liikmesriikidele ja 48 miljardit eurot laenudega kolmandatele riikidele. Lisaks tekkis veel **110 miljardi euro** väärtuses tingimuslikke kohustusi EIP välislaenude andmise volituse, EFSI, EFSD, programmi „InvestEU“, EFSD+ ja Ukraina investeerimisraamistiku programmide raames antud investeerimistagatistest.

Võttes arvesse käesolevas aruandes esitletud mitut ELi raamistikus ette nähtud kaitsemeedet nii eraldatud kui ka manööverdamisruumiga tagatud tingimuslike kohustustega seotud riskide jälgimiseks ja juhtimiseks ning jätkusuutlikkuse hindamist, võib teha kolm peamist järeldust. Need järeldused on esitatud kolmes punktis allpool.

- Eraldistega kaetud rahastamisvahenditest, see tähendab eelarvelistest tagatistest ja ELi mittekuuluvatele riikidele antavast finantsabist tulenevaid riske juhitakse hoolikalt ja neile määratud eraldised on piisavad. Hindamisel võetakse arvesse: i) minevikus esinenud makseviivituste ja eeldatava kahju andmeid; ii) meetmeid, mis on kehtestatud selle tagamiseks, et kahju ei ületa eelnevalt määratletud lubatud hälvet, ning iii) võimalike maksete katmiseks kasutatavaid eelarveeraldisi.
- ELi finantssuutlikkus kehtiva ja kavandatud õigusraamistiku (st kehtiv omavahendite otsus ja mitmeaastase finantsraamistiku määrus ning kavandatav mitmeaastase finantsraamistiku määrus ja omavahendite otsus alates 2028. aastast) alusel on suures osas piisav, et katta kahju, mis võib tekkida manööverdamisruumiga tagatud laenudest praegusest kuni 2034. aasta lõpuni.

- Manööverdamisruum on piisav, et tagada ELi finantssüsteemi usaldusväärsus ja krediidivõimelisus ka äärmiselt negatiivse stsenaariumi korral, milles on kombineeritud kahjulik mõju majandustingimustele, tuludele ja kuludele. Sellise ebasoodsa stsenaariumi korral oleks omavahendite püsiva ülemmäära piiresse jääv manööverdamisruum ajavahemikul 2026–2034 keskmiselt **83,1 miljardit eurot** aastas ja taasterahastu „NextGenerationEU“ ajutise ülemmäära (0,6 % ELi kogurahvatulust) raames samal ajavahemikul keskmiselt **62,0 miljardit eurot** aastas. Need summad kujutavad endast ohutusvaru, mida on võimalik kasutada edasiste negatiivse mõjuga majandusšokkide, võimalike uute vajaduste ning nii NGEU kui ka muude kui NGEU tehingutega seotud tulevaste tingimuslike kohustuste korral. See tulemus põhineb omavahendite ülemmäära suurendamisel 1,75 %-ni – ja rõhutab selle tähtsust –, nagu komisjon on kavandanud oma mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 paketi raames.

5. Lisad

Jätkusuutlikkus ja manööverdamisruum seoses omavahendite püsiva ülemmääraga (miljardites eurodes, jooksevhindades)

		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Võrdlusalus										
Omavahendite ülemmäär (% kogurahvatulust)		1,40	1,40	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75
Omavahendite ülemmäär (miljardit eurot)	a	269,6	278,7	359,7	371,5	383,1	394,8	406,8	419,0	431,5
Omavahendid eelarve rahastamiseks (v.a NGEU)	b	178,8	188,2	243,0	273,8	270,2	265,9	250,5	247,8	240,4
Püsiva ülemmäära piiresse jääv manööverdamisruum	a–b	90,8	90,5	116,7	97,7	112,9	128,9	156,3	171,2	191,2
Stressitestid										
1) Majanduse stressitest										
Omavahendite piirmäärad	a	267,0	273,3	349,4	357,3	364,9	372,5	380,0	387,6	395,3
Omavahendid eelarve rahastamiseks (v.a NGEU)	b	178,8	188,2	243,0	273,8	270,2	265,9	250,5	247,8	240,4
Manööverdamisruum	a–b	88,2	85,1	106,4	83,6	94,7	106,5	129,5	139,8	154,9
2) Kulude ja tulude stressitest										
Omavahendite piirmäärad	a	269,6	278,7	359,7	371,5	383,1	394,8	406,8	419,0	431,5
Omavahendid eelarve rahastamiseks (v.a NGEU)	b	178,8	188,2	243,0	273,8	270,2	265,9	250,5	247,8	240,4
Täiendavad omavahendid (mitmeaastase finantsraamistiku maksimaalse ülemmäärani ja erivahendite maksimumini) (*)	c	20,8	7,1	16,6	17,1	17,0	16,9	16,6	16,6	16,7
Erakorralised omavahendid muude kui NGEU tingimuslike kohustuste katmiseks (**)	d	17,2	7,1	16,4	11,8	12,2	11,1	6,4	5,2	7,8
Manööverdamisruum	a–b–c–d	52,8	76,2	83,8	68,8	83,7	100,9	133,3	149,4	166,6
3) Kombineeritud kahjulik šokk										
Omavahendite piirmäärad	a	267,0	273,3	349,4	357,3	364,9	372,5	380,0	387,6	395,3
Omavahendid eelarve rahastamiseks (v.a NGEU)	b	178,8	188,2	243,0	273,8	270,2	265,9	250,5	247,8	240,4
Täiendavad omavahendid (mitmeaastase finantsraamistiku maksimaalse ülemmäärani ja erivahendite maksimumini)	c	20,8	7,1	16,6	17,1	17,0	16,9	16,6	16,6	16,7
Erakorralised omavahendid muude kui NGEU tingimuslike kohustuste katmiseks	d	17,2	7,1	16,4	11,8	12,2	11,1	6,4	5,2	7,8

Manööverdamisruum	a–b–c–d	50,2	70,9	73,5	54,7	65,5	78,5	106,5	118,0	130,4

(*) Prognoositavad kulud on teoreetiliselt maksimaalsed järgmise puhul: 1) mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäär aastatel 2026–2027, nagu on sätestatud viimases tehnilises kohanduses ja tulevastes kohandustes kuni nende võimaliku maksimumini mis tahes aastal, ning 2) temaatiliste erivahendite (paindlikkusinstrument, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, solidaarsus- ja hädaabireserv ning Ukraina reserv) iga-aastased ülemmäärad. Alates 2028. aastast hõlmab see paindlikkusinstrumendi ja Ukraina reservi täielikku kasutuselevõttu toetuste vormis.

(**) See hõlmab laenu võtmist laenutoetuseks Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi, TERA, makromajandusliku finantsabi+ ja Ukraina rahastu kaudu. TERA riskihindamises võetakse arvesse spetsiifilist edasigarantiid, mille kõik liikmesriigid annavad 25 %-le finantsabi maksimaalsest summast.

Jätkusuutlikkus ja manööverdamisruum seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ omavahendite ajutise ülemmääraga (miljardites eurodes, jooksevhindades)

		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Võrdlusalus										
Omavahendite ülemmäär (0,6 % kogurahvatulust)	a	115,6	119,4	123,3	127,4	131,3	135,4	139,5	143,7	147,9
Omavahendid NGEU rahastamiseks(*)	b	8,0	5,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
Manööverdamisruum	a–b	107,5	114,4	99,3	103,4	107,3	111,4	115,5	119,7	123,9
Stressitestid										
1) Majanduse stressitest										
Omavahendite ülemmäär (0,6 % kogurahvatulust)	a	114,4	117,1	119,8	122,5	125,1	127,7	130,3	132,9	135,5
Omavahendid NGEU rahastamiseks	b	8,0	5,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
Manööverdamisruum	a–b	106,4	112,2	95,8	98,5	101,1	103,7	106,3	108,9	111,5
2) Kulude ja tulude stressitest										
Omavahendite ülemmäär (0,6 % kogurahvatulust)	a	115,6	119,4	123,3	127,4	131,3	135,4	139,5	143,7	147,9
Omavahendid NGEU rahastamiseks	b	8,0	5,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
NGEU täiendavad erakorralised omavahendid (kulude ületamine, tingimuslikud kohustused)	c	35,0	41,0	41,5	52,0	25,7	59,5	38,4	39,1	54,4
Manööverdamisruum	a–b–c	72,5	73,5	57,8	51,3	81,6	51,9	77,0	80,5	69,5
3) Kombineeritud kahjulik šokk										
Omavahendite ülemmäär (0,6 % kogurahvatulust)	a	114,4	117,1	119,8	122,5	125,1	127,7	130,3	132,9	135,5
Omavahendid NGEU rahastamiseks	b	8,0	5,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
NGEU täiendavad erakorralised omavahendid (kulude ületamine,	c	35,0	41,0	41,5	52,0	25,7	59,5	38,4	39,1	54,4

tingimuslikud kohustused)										
Manööverdamisruum	a–b–c	71,4	71,2	54,3	46,5	75,4	44,2	67,9	69,8	57,1

(*) 2026. aasta puhul kajastab summa 2026. aasta eelarveprojekti kulukohustuste assigneeringuid. 2027. aasta summa vastab Euroopa Liidu taasterahastu (EURI) eelarverea finantsplaneeringule. 2028. ja 2029. aasta summad põhinevad komisjoni ettepanekul järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta, mis on esitatud pikaajalises aruandes eelarve sisse- ja väljavoolu kohta (COM(2024) 573 final).